

Kategorie do 15 let

4. místo Tetiana Vinnitska – Z potu země do zlata salonů

Předmluva

Tento příběh je o rukou v hlíně a o rukou, co drží sklenku vína. O mlčení polí a hluku salonů. O potu, který nestojí v titulcích, ale stojí za každým soustem na slavnostním stole. «Z potu země do zlata salonů» – pocta těm, kdo nechodí po červeném koberci, ale po rozmoklé půdě. Těm, jejichž jména nikdo nečte nahlas, ale jejichž práce je všude kolem nás. Není to výkřik. Je to připomínka. Tichá, ale hluboká.

I. kapitola

Na svahu za vsí Zavadilka ohýbal záda muž, kterého nikdo nikdy neviděl v čisté košili. Jmenoval se Josef Hrubý a jeho jméno i tělo odpovídaly zemi, kterou obdělával – tvrdá, popraskaná, nevýmluvná, a přesto plodná. Josef kopal, sázel, hnojl a modlil se – ne však k Bohu, nýbrž k počasí, k cenám na trhu a k tomu, aby mu krtek zase nezničil polovinu úrody. Rok za rokem, bez odměn, bez potlesku. Jeho rukama prošlo víno, chléb, ředkvičky i maso, ale málokdy mu zůstalo něco víc než kousek starého sýra a doušek pramenité vody. Nikdy si nestěžoval. Jen jednou, když ho farář v kázání přirovnal k biblickému Jóbovi, prohlásil suše:

- Jób aspoň dostal všechno zpátky. Já jen víc mozolů.

II. kapitola

Ve stejný den, kdy Josef v potu tváře okopával révu, se v krajském městě konala slavnost. Slavnost vín, sýrů, klobás a samozřejmě řečí. Velký sál městského spolku zářil jako zrcadlo. U stěn postávali pánové v smokinách, dámy v šatech barvy tresky v majonéze, a všichni drželi v ruce drobné chlebíčky, na nichž byly kousky šunky, vajec, kaviáru a několikrát přečteného luxusu.

-To je skvělé, opravdu vynikající víno.

Chválil předseda okresní rady, zatímco mu ze rtů stékala kapka oleje z uzeného.

- Ano, letos jsme měli ideální počasí.

Přítakal vinař v obleku, který víno nikdy nesklízel, jen kupoval.

- Lidé na venkově to umí. Mají v sobě ten přirozený cit. Víš, takový ten selský rozum. Jen nesmí moc mluvit do politiky.

Hosté se zasmáli. V pozadí hrála malá kapela, obsluha roznášela další mísy s lahůdkami a na každém druhém talířku odpočíval plod Josefovy práce – samozřejmě anonymní, samozřejmě beze jména.

III. kapitola

Josef nevěděl, že se ten večer pije jeho víno. Nevěděl, že jeho rajčata zdobí chlebíčky a že žena v růžových rukavičkách pronesla větu:

- Ach, to je tak rustikální, skoro jako... venkov!

On stál po kolena v hlíně a přemýšlel, zda prodá kolo, aby mohl koupit nové sazenice. Jeho boty už nepoznaly pevný povrch a jeho ruce vypadaly jako pařáty stromů, které přečkaly deset zim.

- Kdybych byl víno, možná bych měl větší cenu, pomyslel si, když si večer sedl na zápraží.

A ve městě, v teple sálajícího sálu, jeden z hostů právě vyslovil myšlenku večera:

- Je zvláštní, jak se u nás ta kvalita rodí tak přirozeně. A bez potřeby větších investic. Ten náš venkov, to je poklad.

IV. kapitola

Ve vinárně, kde voněla drahá kolínská více než samotné víno, se rozvázaly jazyky. Hosté mluvili o pokroku, o tom, jak země potřebuje modernizaci, stroje, tabulky, a především nové zákony, které by zemědělcům pomohly efektivněji využívat svůj potenciál.

- Já bych jim třeba nařídil, ať každý pěstuje to, co se prodává. Ne to, co jim roste, navrhl jakýsi pán v klobouku se stříbrným hrotem.

- Ano, a více kontroly. Oni potřebují vedení. Jinak zůstanou navěky v hlíně, dodala dáma, jejíž boty stály víc než Josefova roční úroda.

A zatímco se servírovala další mísa plná uzeného a sýra z pastev, které Josef nikdy neviděl, v Zavadilce stál starý muž před rozbitým pluhem. Snažil se opravit hřídel kusem provazu a tichou nadějí.

V. kapitola

Podzim se přiblížil tiše, jako kočka. Listí žloutlo, hrozny se barvily do temna a zem se zavírala do sebe, jako by chtěla uchovat poslední teplo. Josef mlčky obcházel řádky, jako kněz oltář. Každý keř znal jménem, každý zákрут půdy nesl otisk jeho dlaní.

- Nikdo se mě neptal, co chci. Řekl jednoho dne sousedovi.

- Jen mně posílají papíry, daně, předpisy. A přitom jsem ten, kdo to všechno drží. Soused pokrčil rameny. I on už měl dost slov. Pole nemluvila. Jen rostla, nebo ne.

VI. kapitola

V zimě se opět konal ples okresní rady. Stoly se prohýbaly, přípitky duněly sálem. Fotografie z události se objevily v novinách – vedle receptu na chlebičky „s pravými venkovskými rajčaty“ a článku o „návratu ke kořenům“.

Josef si ten článek přečetl u kamen, kde si sušil ponožky. Nepousmál se. Jen vstal, vzal kalhoty, co ještě držely pohromadě, a šel zkontrolovat sklep.

- Víno se musí hlídat. Jinak zkvasí. Jako lidi. Řekl nahlas. Nikdo ho neslyšel.

A tak hostina pokračovala. Bez něj. Ale díky němu.

Závěr

Tento příběh je o neviditelné hranici mezi těmi, kdo vytvářejí hodnoty, a těmi, kdo je využívají. Josef Hrubý nehledá slávu – žije v rytmu půdy, pracuje každý den pro úrodu, kterou sám sotva ochutná. Jeho přínos je neocenitelný, ale jeho jméno nezní ze scény, netiskne se v novinách, neobjevuje se v přípitcích. Je pozadím cizího přepychu, zdrojem, o kterém je pohodlné mlčet. Tento příběh je připomínkou hluboké potřeby spravedlivého pohledu na práci – ne ozdobnou, ne slavnostní, ale každodenní, těžkou a opravdovou. Protože bez Josefa by nebyla žádná hostina, bez jeho rukou žádné víno. A skutečné uznání začíná ne diplomem, ale upřímným, vděčným slovem.